

Cséby Géza

Pisti a méhek és az önépítés világában

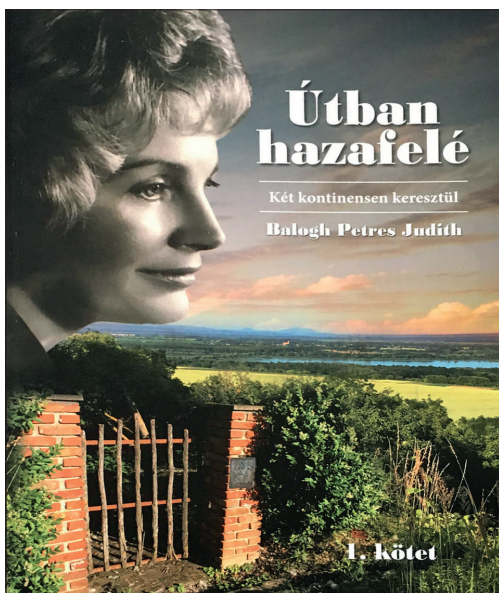
Recenzió Balogh Petres Judith új könyvéről

Balogh Petres Judith új könyve is először angolul jelent meg az USA Amazon Kiadójánál, akárcsak a közelmúltban kiadott monumentális életrajzi regénye az *Útban hazafelé – Két kontinensen keresztül* első és második köteté. A szerző ebben a kétkötetes munkában összegzi mindazt, amit eddigi élete során megtapasztalt: a boldogságot, örömet és nem kis mértékben a bánatot. Remek íráskészséggel, fordulatossal, élettapasztalattal és emberséggel teli mű ez, amely a személyes élete mellett kitekintést ad a kor miliójére, az olykor keservesen megélt pillanatokra, sorsközösségre. Az Amerikában remekül fogadott kötetek arra ösztönözték a szerzőt, hogy lefordítsa

és magyar nyelven is közkinccsé tegye mindkét művét, mert az emberi megpróbáltatásokról, a mindennapok harcairól és a helytállásról szólnak.

Az új kötet címe nem hagy kétséget afelől, hogy a gyermekeknek, fiataloknak íródott, de nem csalódik az idősebb korosztály sem, ha kezébe veszi és elolvassa. A 2018-ban megjelent angol nyelvű változatának címe *Safe in a Beehive*, a 2022-ben magyarul napvilágot látotté: *Pisti és a méhek. Menedék a kaptárban*.

A szerzőnek, aki ekkor már az Egyesült Államokban élt lengyel férjével és három gyermekével, nem ez az első ifjúságnak szánt könyve. 1975-ben Clevelandban adták ki az *Aranykapu* gyermekmeséket tartalmazó kötetét. Gyermekai, akik első elemista korukig csak magyarul és lengyel apjuk jóvoltából lengyelül beszéltek, meséket vártak édesanyjuktól. A csodás történetek sorra elhangzottak, s ezeket Balogh Petres Judith könyv alakban is megjelentette, nem utolsó sorban a kint élő magyar gyermekek számára, akik nehezen juthattak hozzá magyar nyelvű mesekönyvekhez. Pisti históriája azonban nem apró történések füzére. Valódi gyermekregény, ahol a szerző nem csak mesélni akar, de tanítani is. A tizennyolc

fejezet klasszikus módon épül egymásra, amint a nyelvezete is klasszikus. Nem szájbarágóan, hanem a megélt eseményeken keresztül kifejlődő és megérő gyermeki lélek változásának lehetünk tanúi a regény olvasásakor. Pisti egy véletlen folytán aprócskára, méhnyire zsugorodik s így kerül a mézgyűjtők táborába, azaz a kaptárba. Ott lel menedékre, ott szembesül egy embereken kívüli társadalom megannyi megpróbáltatásával, örömeivel, bánatával, félelmével, szigorú törvényeivel. Bár Pisti itt barátokra lel, főleg a fiatal méhlányt Zsófit fogadja szívébe, aki a méhek társadalmának megannyi törvényét megismerteti vele, ő mégsem kíván a kaptárban maradni. Mindvégig az a Majoros Pisti marad, aki lassan rájön arra, milyen remek, meleg családi légkört veszített el. Ám a szerző számára talán a legfontosabb, hogy Pisti fejezetről fejezetre érve új tényeket ismer meg, újabb és újabb kalandok részese lesz, s ez megváltoztatja az addigi világról alkotott véleményét. Küzd tévHITEivel és közelről ismerkedik meg egy másik világgal. Ezt persze könnyű megtennie összezsugorodott valójában. Előjönnek félelmei, a méhekkal, a fű között élő állatokkal való találkozása kapcsán és ezekre olyan válaszokat ad, amelyek megváltoztatják a dolgokhoz való viszonyát, szellemi, érzelmi és erkölcsi fejlődésében meghatározóak lesznek. A végén főhősünk és mi is rájövünk arra, hogy a történet csupán álom volt, ám Pisti magaviselete ettől függetlenül pozitív irányba változott. A veszekedős, összeférhetetlen fiú rádöbben, mennyire rosszul ítélte meg azt a világot, ami körbevette. Igazi testvére lesz kishúgának, megismerve a méhek életét már nem fél tőlük, mindaz, amivel szembesült létezésének, magaviseletének új útjait tárták ki előtte. Erre mutatnak rá a kötet amerikai kritikussai is. Dr. Debra Knudsen professzor írja: „*Milyen okos, megértő az író, amikor ebben a fantáziadús regényben a hőst még kisebbé, jelentéktelenebbé varázsolja, mint amilyennek ő saját magát látja! Végtelen türelemmel és ügyességgel vezeti Pistit ebből a szédületes kicsinységből felfelé, és bemutatja hogyan válik értékes emberré a rosszcsontról...*” Carol O’Donnel Knych író, tanár is lényeges, megszívlelendő dologra hívja fel a figyelmet: „*Sok gyerek küzd reménytelenül egy kis elismerésért, vagy eredményért. Van köztük, aki hátrányos helyzetbe született, van aki fizikai vagy fejlődési zavarokkal igyekszik boldogulni, de olyan is van, aki különleges tehetséggel született, de az átlag iskolai osztály nem képes igényét kielégíteni. Az ilyen diák hamar csalódott lesz, és álcázza fogyatékosságát vagy hiányérzetét, gyakran rebellis, rossz magaviseletű lesz... Mint nyugdíjas olvastam Pistike történetét – és mennyire kívánom, hogy bárcsak itt ülne mellettem egy ilyen elbátortalanodott, bohóc gyerek és együtt olvashatnánk Pisti élményét és megbeszélhetnénk csodálatos metamorfózisát.*”

A természet megismerése, az érzelmi fejlődés mellett az író nagy hangsúlyt fektet az olvasók szókincsének gyarapítására. A sok párbeszéd elősegíti, hogy az olvasó ne az ábrázolt cselekvésekből, hanem a beszédből alkossa meg fejében a

történet eseményeit és a szereplők egyéniségét – húzza alá a szerző. Nem titkolt szándéka, hogy a mobiltelefonok, tabletek léleküresítő játékaik helyett ismét beszélgessenek az emberek, alakítsanak ki véleményt, erősítsék az egymáshoz fűződő emberi viszonyukat.

A kötet végén található függelék elsősorban a regény feldolgozásához ad fogódzót szülőknek, tanároknak egyaránt. A szerző tanári diplomája, évtizedes tanári múltja segítette e jól használható „segédanyag” összeállításában.

A kötet illusztrátora Fülep Gertrúd, aki bájos grafikáival élményt szerez a fiatal olvasóknak.

A kötet kiadásának története eléggé göröngyös utat vetít elénk. Sajnálatos módon a mai könyvkiadás nem eléggé érzékeny azokra az írásokra, amelyek az emberi lét lényegének megismerésében a klasszikus formákat választják. Márpedig itt a szerző visszatér azokhoz a klasszikus, és szerintem a mai világban is megkerülhetetlen emberi magatartásokhoz, mint tisztesség, önkritika, megbocsátás, a mások iránti tolerancia. S ezt jó lenne megérteni: mindez nem avitt a mai világban – de emberi!

Balogh Petres Judit a zalai fürdőhelyen, Hévízen született, ahol édesapja a település orvosa volt. Tizenegy éves korában hagyta el a család Magyarországot, hogy előbb Németországban, majd az Amerikai Egyesült Államokban találják meg életük leginkább kiteljesedő lehetőségeit. Vélhetően a családi légkör és Balogh Petres Judit érdeklődése miatt lett a tengeren-túli világ magyar kultúrájának, elsősorban az irodalomnak erőteljes szószólója. Könyvei, cikkei jelentek meg, megalapította Clevelandban a *Képes Magyar Világhíradó* című lapot. Tizenhárom angol és magyar nyelvű kötete látott napvilágot. Később a Németországban állomásozó amerikai haderők gyermekeinek létesített iskolában lett pedagógus-tanár. Itt ismerkedett meg második férjével, a szintén író, költő Balogh Győzővel. Ötven év múltán érkezett vissza szülőhazájába, Magyarországra, ahol folytatta írói tevékenységét.

A szerző írásaival szebbé, jobbá és emberségesebbé kívánja tenni a világot. Minden cselekedetével, írásával ezt igeneli. Egyik kritikusa írja: „*Balogh Petres Judith* kötetei egyértelmű tanúságtételek a hit, a keresztény kultúra, a hazaszeretet és a család erkölcsi értéke mellett.” S ezzel messzemenően egyetérthetünk.

(Balogh Petres Judith: Pisti és a méhek Menedék a kaptárban A szerző magánkiadása, 2022)